

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Feladós szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre --- 24 K
Félévre --- 12 K
Negyedévre --- 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1915.

XLIV. évfolyam, 74. szám.

Csütörtök, április 1.

Nagy harcaink az oroszszal. – Negyvenezer orosz fogoly.

Budapest, március 31. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

A kelet-beszklói arcvonalon a nap nyugodtabban telt el.

Kelet felé a szomszédos szakaszokon a harc tovább tart.

Cisnától északra és Kaliciától északkeletre fekvő magaslatokon az ellenségnek éjjel megismételt több roham-támadását visszavertük.

Az uzsoki szorosától északra az ellenség súlyos veszteségei mellett szintén megfiusultak az oroszoknak éjjeli támadásai s további 1900 embert elfogtunk.

A többi arcvonalakon lényeges esemény nem történt, csak tűzharcok voltak.

Március elseje óta az ellenségnek összesen 1183 tisztjét, 39.942 főnyi légénységét fogtuk el és hatvannyolc géppuskát zsákmányoltunk.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Budapest, március 31. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, március 31.

A nagy főhadiszállás jelenti a keleti hadszínterről:

Memeltől északra eső orosz határterület meg van tisztítva.

A Taurogennél megvert ellenség Skawille irányában visszavonult.

A legutóbbi napokban az augustowi erdőből északra állásaink ellen előnyomuló orosz haderőt rövid előretörésünk visszavetette a sejnely erdővidékre és az ottani tavak területére.

Krasznopoltól és ettől északkeletre vívott e harcokból származó hadifoglyaink száma ötszázzal emelkedett.

Klimkinál, a Szkwa mentén további kétszázhusz orosz elfogtunk.

A nyugati világcsata.

Budapest, március 31. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, március 31.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről:

Pont a Moussontól nyugatra a franciák Regnevillenél és attól keletre, valamint Bois de Pretrében támadtak, de súlyos veszteségeik mellett visszavertük őket. Csak egy helyen, Bois de Pretrétől nyugatra folyik még a harc. Tegnap ellenséges repülőek bombákat dobtak Brügge, Ghistel és Courtrals belga helységekre, anélkül, hogy katonai kárt okoztak volna. Courtralsban egy bomba egy kórház közelében egy belgát megölt és egyet megsebesített.

A király Przemysl hőseinek.

Budapest, március 31. A „Torontál” eredeti távirata. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: Bécsből sürgönyzik a Magyar Távirati Irodának:

Kuzmanek várparancsnok a legutolsó kitörés után radiotelegramban tett jelentést a királynak, amelyre a királytól a következő válasz érkezett:

Noha nagyon fájdalmasan érint, hogy Przemysl bátor védőseregének merész áttörési kísérlete az ellenség tulerején megtört, mégis bánatos büszkeséggel tekintek a derék vitézek példátlan önfeláldozására, kiknek nem adatott meg a siker. Mindazoknak, akik ott harcoltak, a legszívesebben köszönöm hőstettét s áldom azok dicső emlékét, akik életüket áldozták a becsület mezején. Még a legtávolabbi jövőben is világszerte hirdetni fogja a történelem, mit vittek véghez Ausztria és Magyarország harcosai Przemysl várának elszánt védelmében. Álhatatosak, hősek voltak mindvégig.

Ferenc József.

A király sürgönyét a przemysli Táborig Ujság március 21-iki számában közölte s a lapnak egy példánya repülőgépen Bécsbe jutott.

A király egészsége.

Budapest, március 31. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) A munkapárti klubban Tisza miniszterelnök elmondotta, hogy öfelsege a király, aki őt tegnap magánkihallgatáson fogadta, pompás egészségnek örvend és hogy az uralkodó minden részletre kiterjedő érdeklődéssel kíséri az eseményeket. A miniszterelnök hallgatósága jóleső érzéssel hallgatta Tisza fejtegetéseit.

HIREK.

— **A nagyheti ájtatosság.** A nagybeeskereki róm. kath. plébánia-templomban a nagyheti istentisztelet tegnap délután kezdődtek a lamentációval, amely alkalommal Jeremiás próféta siralmait adták elő.

Ma, nagyecütörtökön d. e. 9 órákor ünnepi nagymise volt, amelynek végén az oltári szentséget a mellékszekrényébe helyezték, utána pedig megtartották az oltárok jelképes lerombolási szertartását. A „glória” után pedig elnémultak a harangok. Délután 3 órákor lamentáció.

A többi napokon az istentiszteletet sorrendje a következő:

Nagy pénteken, április 2-ikán d. e. 9 órákor esonka mise és a szent kereszt leplezése. A mise végén pedig az oltári szentséget a szent sirba helyezik. Mise után magyar szentbeszéd. Délután 5 órákor lamentáció, melynek végével német szentbeszédet tartanak. Este 6 órákor az oltári szentség visszahelyezése.

Nagyszombaton, április 3-án reggel 6 órákor az oltári szentséget a szent sirba helyezik, 7 órákor tüzszentelés és a husvét gyertyák szentelése, majd a keresztviz szentelése, utána ünnepi nagymise. A nagymise alatt újra megszólalnak a harangok. Este 6 órákor feltámadási ünnepély, a szokásos körmenettel.

Husvét vasárnapján, április 4-ikén reggel fél 8 és fél 9 órákor szentmisék lesznek, melyek alatt a husvét eledelek megszentelését tartják. 9 órákor magyar ünnepi szentbeszéd, utána pontifikális nagymise. Délután 3 órákor ünnepi vecsernye.

Husvét hétfőn, április 5-ikén reggel fél 8 és fél 9 órákor szentmisék, utána német szentbeszéd. 10 órákor magyar ünnepi szentbeszéd, utána pontifikális nagymise. Délután 3 órákor ünnepi vecsernye.

— **Karátsonyi Jenő gróf kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves gróf Tisza!

Karátsonyi Jenő grófnak, a budapesti Önkéntes Mentő Egyesület elnökének a hadidíszéki tisztelettel I. osztályú érdemjelvényt a Vörös Keresztnél szerzett érdemeiért díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi március hó 22-ikén.

Ferenc József s. k.
Gróf Tisza István s. k.

— **A 29-ik gyalogezred hősei.** Hősiesen harcoló háziezredünk vitéz tisztjei és katonái közül már számosan kaptak kitüntetést hősieségükért, mint arról mindannyiszor már hírt adtunk.

Legutóbb, március 25-ikén díszítették föl ünnepiesen a Rezső-laktanyában Raics Csedomir szakaszvezetőt és Fleischhacker József káplárt a vitézségi éremmel, március 29-ikén pedig Keller Ferdinánd tart. zászlóst díszítették föl az első osztályú ezüst vitézségi éremmel, szintén nagy ünnepiességgel. Mindkét alkalommal antalfalvai Jovanovics Gyula őrnagy adta át a kitüntetéseket a legénység és a tisztikar jelenlétében lelkesítő és buzdító beszéd kíséretében.

— **A trónörökös emléke Torontálban.** A torontaloroszi áll. el. népiskola növendékeit magas kitüntetés érte, véghetetlen kedves és szeretetreméltó meglepetésben részesülvén azáltal, hogy a dícső emlékeztűs a magyar nemzet által hódoló tisztelettel szeretett néhai trónörökösünknek, Ferenc Ferdinándnak Konopisch várában elyonultan élő fenséges családjából a bájos és a magyarokat szerető Zsófia főhercegnő őfensége a múlt napokban az egész fenséges hercegi családnak nagy arképevel lepte meg iskolánk növendé-

keit, sajátkezüleg szép magyarsággal ráírván: „A kisoroszi iskolásgyermeknek.” E nem várt meglepetés végtelen boldoggá tette növendékeinket, kik könnyes szemekkel értesültek a nagy megtiszteltetésről s könnyes szemekkel nézték a esodaszép fenséges családot, fogadást téve, hogy naponként imádkozni fognak a fenséges családnak boldogulásáért. Kedves és hazafias kötelességemnek ösmerem e magas figyelmet és kitüntetést a vezetésem alatt álló áll. iskola összes növendékeinek a nevében ezúton is hálásan és hódolatteljesen megköszönni. Torontaloroszi, 1915. február hó 26-án. Ambrus József plébános, helyettes iskolaigazgató.

— **Iskolafelügyelők kiküldetése.** A vall. és közokt. miniszter a folvó tanévi elemi iskolai hatodik osztályú záróvizsgákhoz Torontálvármegye területére a következő igazgató-tanítókat küldte ki iskolafelügyelői minőségben: A bánlakai járásba: Klein Ede úrményháza, a esenei járásban: Stoffel János zombolyai, a módosi járásba: Bánvai Jakab nagybeeskereki, a nagybeeskereki járásba: Kontárik Gyula várm. kir. tanfelügyelőségbe beosztott, a nagykikindai járásba: Siller Károly nagykikindai, a nagyszentmiklósi járásba: Dragán Tamás óbesenyői, a párdányi járásba: Rózsa Ferenc óteleki, a perjámosi járásba: Oeskay Miklós józsefalvai, a törökbeesei járásba: Baaden Károly nagybeeskereki nyug., a törökkanizsai járásba: Wégling István nagybeeskereki, a zombolyai járásba: Liska Ferenc nagybeeskereki igazgató-tanítókat. A sürgős mezőgazdasági munkákra való tekintetből a hatodik osztályú vizsgákat az idén az egész vármegye területén már április hó folyamán tartják meg.

— **Temetés.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra az ifjan elhunyt Granjean Andornét a róm. kath. temető kápolnájából. A temetésen nagy számú gyászoló közönség jelent meg, köztük a helybeli tisztikar s a tartalékkórház küldöttei, minthogy az elhunyt a háboru óta honleányi szívvvel és buzgalommal vett részt a sebesült katonák ápolásában. A gyászszertartást Magyar Pál pápai kamarás-apatplébános vezette, amely után az elhunytat a családi sírboltban örök nyugalomra helyezték. A temetésen megjelent gyászoló közönség sorában ott volt: Antalfalvi Jovanovics Gyula es. kir. őrnagy, állomásparancsnok, a 29. es. kir. gyalogezred tisztikarának küldöttsége Popov Dusan százados vezetésével, a helybeli es. kir. tartalékkórház részéről dr. Láng Béla főhadnagy, kórházparancsnok, dr. Avender Miklós ezredorvos, Dániel Ferenc vöröskereszt megbízott, a tart. kórház önkéntes ápolónői, azonkívül dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyző, Steinitzer Géza kir. tanácsos, dr. Perisics Zoltán polgármester, Strusz Serafin, Oldal Antal, Menezes Lipót, dr. Anna Ernő, Marton Andor, Szabóky Károly stb.

A koporsót borító szebbnél-szebb koszoruk jegyzéke a következő:

Isten veled imádott drága kis feleségem — Andor. Felejthetetlen Margitunknak — vigasztalhatatlan szülei és testvére. Felejthetetlen édes Margitkánknak — Mama, Pá, édes aranyos Margitkám — Jenő. Kedves felejthetetlen társnőjünknek — tart. kórház orvosa és önkéntes ápolónői. A vöröskereszt-egylet — kegyelete jelöl. In dankbarer Erinnerung — k. u. k. Reservespital. Der aufopfernden Pflegerin verwundeter Kameraden — Das Offiziercorps der Garnison. Igaz szeretettel — Bézy. Emlékedet kegyelettel megőrzi — özv. dr. Mihálovits Ödöné.

Isten veled — Édi bácsi, Adrienne, Emil. Szeretett Margitkánknak — Gyula, Berta, Etelka. Ószinte szeretettel — Zoltán és Panni, Marton Andor és felesége. Utolsó üdvözlés — Albin és Malvin. Részvétük jelöl — a kartársak. Szeretett Margitkánknak — Bella, Matild. Igaz szeretetük jelöl — Fidy György és neje. Felejthetetlen Margitkánknak — Gizi. Szeretett Margitkánknak — Elvira.

— **A csanádi püspök husvéti pásztorlevele.** Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök most adta ki ötödik és hatodik pásztorleveleit, melyekben a háboruval összefüggő különféle ügyeket hoz papjainak tudomására.

Közli, hogy a magyar római és görög katolikus egyházi nagyjavadalmasok a háboru okozta nyomor enyhítésére három millió korona hadisegélyt szavaztak meg és ajánlottak fel a királynak, aki ezért egy, a herceprimáshoz intézett levelében köszönetét és elismerését fejezi ki.

Foglalkozik a pásztorlevél a háboru által megkivánt takarékosággal, a földmivelő munkának az asszonyok és gyermekek által való végzésével, a konyhatetemenyek természetével és kiemeli, hogy az ünnepnapon végzett szolgál munkával most senki sem sérti meg az egyház parancsait, egyben közli a kormánynak a gazdasági munkákra vonatkozó rendeleteit.

Felszólítja a püspök az egyházmegye papságát, hogy a kultuszminiszterium felügyelete alatt álló alapoknak és alapítványoknak a háboru által okozott megkárosodásairól jelentést tegyenek, azonkívül pedig a háborura vonatkozó összes irodalmat gyűjtsék. Tekintve, hogy a hívek gyakran fordulnak papjaikhoz felvilágosításért, hogy miképpen érintkezhetnek hadifogságba jutott családtagjaikkal, azért a püspök teljes terjedelemben közli velük a hadifoglyoknak küldendő levelekre, csomagokra és pénztalványokra vonatkozó szabályokat.

Azonkívül közli a püspök a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az elemi iskolák hitoktatási nyelvére és záróvizsgákra vonatkozó rendeleteit s meghagyja, hogy a vizsgálatok a végzendő mezőgazdasági munkákra való tekintettel már április hó végén tartassanak meg.

— **Torontálvármegye választói.** A vármegye központi választmánya legutóbb tartott ülésén véglegesen megállapította Torontálvármegye képviselőválasztóinak névjegyzékét. Eszerint Torontálvármegyében a képviselőválasztói joggal bíró polgárok száma összesen 52.560, tehát 8783-mal több, mint a régi választói törvény alapján. Ez a szám az egyes választókerületek szerint a következőképpen oszlik meg:

Antalfalvai választókerület: 7903.
Bánlakai választókerület: 2579.
Bégaszentgyörgy: 3369.
Csene: 3327.
Ferenczhalom: 4339.
Nagybeeskerek város: 3452.
Nagykikinda: 4981.
Nagyszentmiklós: 4177.
Párdány: 3710.
Perjámos: 3328.
Törökbeese: 3374.
Törökkanizsa: 3774.
Zombolya: 4244.

Nagybeeskereken eddig a választók száma 2635 volt, itt tehát a választók száma 817-tel szaporodott, míg Nagyikindán, ahol a választók száma 2818 volt s most 4981, itt a választók száma 2163-mal szaporodott. Legtöbb szavazó az ujonnan alakított antalfalvai választókerületben van: 7903, a legkevesebb a bánlakiban: 2679.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZINHÁZBAN.

Telefon 330.

Csütörtökön, április hó 1-én délután 5 órákor és este fél 9 órákor:

Két óriási schlager!

Két óriási schlager!

A legjobb és legstílusosabb háborús dráma:
A keleti határon.

Aktuális epizód négy felvonásban a német-orosz háborúból.

Háboru és béke.

Háborus idill három felvonásban.

A főszerepben a kedves DORITT WEIXLER.

Rendezte Franz Hoffer.

Ne feledje el, hogy április 9. és 10-én a kinematografia eseménye a „BODEM” be lesz mutatva a Városi Moziban.

— **Kérelem.** A cukorgyár melletti barakkokban elhelyezett tartalékkórház vezetője kéri a közönséget, hogy juttasson kiolvasott lapokat és folyóiratokat oda a lábadozó beteg és sebesült katonáknak.

— **Adomány.** Demisár József községi tanító Alsóaradiról 3 koronát adományozott a mentők javára, amelyért ezúton mond köszönetet Kollarich Gábor mentő-tiszt.

— **A mozikból.** A Városi Moziban újabban most kitűnő tiszta képeket kap a közönség. Tegnap Henny Porten szerepelt „Az élet utjai” című hatásos drámában, pompás helyzetekben és fővételekkel. Azonkívül egy jóízű, finom vígjáték mulattatta a közönséget, amely élénk tetszéssel honorálta az előadást.

A Modern Moziban este szintén egy nagyhatású drámát mutattak be a közönség nagy tetszése mellett.

— **Háborus gazdasági füzetek.** Az élelmezés biztosításának kérdése az egész társadalmat, tehát a gazdasági irodalmat is élénken foglalkoztatja. Ennek az eredménye, hogy Papp Viktornak, a Néplap szerkesztőjének szerkesztésében és a Wodianer F. és Fiai kiadásában „Háborus gazdasági füzetek” cím alatt hézagpótló és igen praktikus vállalat indult meg. Ezekben a füzetekben a közönség szakszerű és gyakorlati utbaigazításokat talál mindazokról a teendőkről, amelyeket követve, a rendkívüli gazdasági helyzetben élelmezésünk kérdése nagyobb zökkenés nélkül megoldható. A sorozatos vállalat-

nak első három füzete most jelent meg. 1. Hogyan kell főzni a háborus időben? 2. Mezőgazdasági teendők a háborus időben. 3. Konyhakertészeti teendők a háborus időben. Az első füzetben nem a mostanában szokásos kivihetetlen ételrecepteket kapja a közönség, hanem azokat a gyakorlatilag kipróbált módokat, amelyek alapján a legtakarékosabban és a most rendelkezésünkre álló anyagok legegyszerűbb felhasználásával rendezhetjük be háztartásainkat. A második füzet, a háborus mezőgazdasági termelés módzatairól és gyakorlati teendőiről szól. Különösen a tavaszi és nyárelői gazdasági munkákat tárgyalja ez a füzet, amely számos gyakorlati értékes tanácsával valóságos kátéja és nélkülözhetetlen barátja a háborus viszonyok folytán verejtékesen dolgozó mezőgazdáknak. A harmadik füzetben a korai növények, a konyhakertészet s általában a zöldségtermesztés nagyjelentőségű kérdése nyer praktikus megoldást. A konyhakertészet nemzetgazdasági jelentősége a mostani kivételes helyzetben a legeslegfontosabbá vált. Ez a füzet az adott legegyszerűbb termelési módok mellett igyekszik utbaigazítani és megtanítani a közönséget a korai vetemények körüli munkákra. A kertészkedőknek — s mert most minden gazdának kerétszék is kell lennie — nélkülözhetetlen ez a kis füzet. A háborus gazdasági füzeteknek egyenként 40 fillér az ára. Kapható: Wodianer F. és Fiai kiadóvállalatnál (Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3.) és minden lapelárusító helyen. A füzetek ára bélyegeken is beküldhető.

száján keresztül a szobába tódul és csak az ajtón keresztül távozik el. Amikor parázs van, becsukják az ajtót és így fűtik a szobát. Ennek a füstnek a következményeit meglátni a gyermekeken. Ennél a családnál is két gyermek tuberkulotikus. Az egyiknek a tüdeje, a másiknak a torka van megtámadva. Kérdeztem, nines-e a faluban orvos? Azt felelték: van, de a háboru kitörése óta eltűnt.

Piszkos rongyokba csavarva fekszenek. A szoba falán köröskörül keresztek vannak fölmeszelve. (A keresztek egy hosszú függőleges vonal, a közepén kis vízszintes vonal, előlött kis félkör.) Egyszer láttam, amint az asszony tányérral a kezében körülmegy a szobában és késsel minden keresztről levakar egy kis meszet, ehhez hozzáadta a kemencéből hamut. Az egészet összekeverte és rászórta a nyomoruságos ételre. A nyakára kötött kendőben fehér kockacukor volt bekötve, ebből a cukorból is kivett egy darabkát és odaadta a gyermeknek: megenni. Amikor megkérdeztem, mire jó ez, azt válaszolta, hogy ez meggyógyítja a betegségét...

Az élelmezés az utóbbi hetekben javult, de azelőtt bizony reggel, este feketekávé, délben hus és leves és egy fél kenyér; ez volt a koszt. Ez az egyforma étel bizony nem hizlalja meg az embert. Az utóbbi hetekben azután van főlváltva babfőzelék és rizskásás hus, sőt tegnap tésztát is kaptunk.

Olvastam a lapot, látom, hogy egyre folyik a népfölkelők behívása. Hiszen alig marad valaki otthon. Ki tudja, mikor lesz vége? A lapokból azt látom, hogy egyhamar nines erre reménység. Én is csak megvagyok valahogy. Soha sem hittem volna, hogy ennyi szenvedést képes leszek eltűrni. Eddig még csak beteg sem voltam. Igaz, hogy lefogytam, csak bőr és csont vagyok, de egészséges. Örülök, hogy a télnek lassan vége lesz. Itt ugyan egy hónappal tovább tart a tél, de talán már nagy hidegek nem lesznek. Nekünk csak azok a napok fárasztók, amikor uton vagyunk. Ha egyszer valamelyik helyre értünk, úgy három-négy nap alatt elkészül fából és földből egy házikó, amelyben egészen szépen lehet lakni. Igen praktikus kályha van itt használatban és szerencsére, jó száraz őrfa van bőven, deszkát is sikerült szerezni, amelyen feksznünk; csak szalmát nem lehet kapni. Így, amikor reggel fölkelünk, úgy érezzük, hogy lapos az oldalunk. Az jó, hogy meleg van, nem fázunk. Tegnap óta van ezen a vonalon a harc. Az ágyuk egész nap dörögtek. Ugyanesek ropogtak a fegyverek. Az oroszokat sikerült kiszorítani megerősített állásaikból. A lapokból olvasom, hogy máshol is szorítják erősen az oroszokat. Talán, ha így megy ez tovább, sikerül végére érni a harcnak.

I. K.

TÁJÉKOZTATO.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Hirdetések.

Mokrin község előljáróságától.
1621—915. szám. 238—31.

Árverési hirdetmény.

Mokrin község mint testület tulajdonát képező mintegy 1000 holdnyi jó minőségű legelő kizárólag legeltetési célra hasznosításra fog adni ez év április hó 15-én d. e. 8 órakor a község háza tanácstermében tartandó nyilvános árverésen ez év május hó 1-től július hó 15-éig.

Feltételek: az árverés a legtöbbet ígérőre azonnal, ellenben a községre csakis a képv. testület jóváhagyása után válik kötelezővé. Bántépénként minden árverelő köteles 2000 koronát lefizetni. Kikiáltási ár 20.000 korona.

Mokrin, 1915. évi március hó 28-án.

Előljáróság.

Csevel a Kárpátokból.

Háboru vidékén. — Hogyan élnek a rutének?

Felsőmagyarország, márc. 12.

Tisztelt szerkesztő ur, amióta lentről eljöttünk, nem igen volt alkalom a bővebben való írásra. Most egy kis esőnd van és így megragadom az alkalmat arra, hogy egyet-mást írjak. Hadi dolgokról nem szabad írni, meg nem is tudnék írni. Azok, akik olyan fantasztikus meséket írnak a lapokba, azok, azt hiszem, a legtöbb esetben hasból írják azokat a történeteket; az egyes katonák olyan keveset lát abból, ami körülötte történik, hogy arról nem sokat lehet írni. Az ágyunk egy völgyben állanak, jól eltakarva a fenyőfaktól; előttünk egy hegy, azon a kapitány, aki telefonon dirigálja a lövést. Ma ellenséget, de még saját csapatainkat sem igen látjuk. Lövünk, de csak másnap tudjuk meg esetleg, hogy jól lőttünk-e. A lövegek ára jó volna a háboru után végkielégítésnek; darabja 50—80 korona. Amióta fönt vagyunk, egy hónapig voltunk egy helyen; ez most a második hely, itt nyolc napja vagyunk.

Érdekes megfigyeléseket lehet azonban tenni a lakosság életmódjáról.

Homonnán szálltunk ki a vonatból; kis váorska ez, az Andrassy grófok kastélya van itt. Az üzletekben már lengyel zsidók vannak, akik jó drágán sózták a katonák nyakába ócska portékájukat. Fölkerestem a munkásbiztosítót is. Egy hivatalnok megmutatta a vas iratszekrényt, amit az oroszok fölfeszítettek. A pénzszekrényt nem tudták fölfeszíteni. Egy pár napig voltunk ott, Onnan a Kárpátokon keresztül gyönyörű szép időben mentünk át Nagybereznára, az Ung völgyébe. Az Ung völgyében haladtunk föl Sólak, Csontos, Fenyvesvölgy, Hajas községeken át Uzsoikig.

Az oroszok nem sok ellentállást tanúsítottak; vonultak vissza; egy ízben lőtünk rájuk egy párat. Átkeltünk az

uzsoki szoroson és a határon. Azznap borzasztó hóvihar volt, amely az átkelést meglehetősen megnehezítette. Sólak és Csontos falukban csupa rutén lakik. Nyomorúságos, degenerált faj. A tulságos alkohollévezet az areukat egészen eltorzította; a ruházatuk: szür, nadrág és ködmön.

A legtöbb községben magyar iskola van és ennek tudható be, hogy az iskolába járó gyerekek tudnak magyarul. Általában panaszkodnak az oroszokra, különösen a kozákokra. Marhájukat elhajtatták, azonkívül elvitték a krumplít, zsirt, kukoricát, szalmát, szénát — ami csak a kezükbe került; igen sok helyen erőszakoskodtak és pénzt követeltek. Ház nincs fölgyújtva, de az üzleteket kifosztották, az iskolákba lovakat kötöttek be. — szóval: ami a kezükbe került, azt vagy elpusztították, vagy elvitték. Egy öreg rusznyákot megkérdeztem, hogy az asszonyokat, lányokat nem bántották-e? Sokat jelentő mosoly közben mondta: kit ahogy... A civil lakosság itt a legnagyobb nyomorúságban van és a legtöbbjüket a katonák élelmezik. Faházakban laknak. Alacsony gerendákból összerakott viskók ezek, egészen piciny ablakokkal. Széknek vagy ágynekemnek itt a hírét sem ismerik. A család egy része a kemence tetején lakik. A másik része éjjel a kemence körül levő padon fekszik; a családfő és felesége esetleg az „ágy”-ban. Szekrénynek nyoma sincs; egy-két jobbmodu embernél találtam egy-egy nagy ládát: ebben tartják a ruhájukat.

A legutóbbi napokban uton voltunk. Alig egy pár kilométerrel mentünk oldalt, de a rossz uton ez két napig tartott. Egy ízben falu mellett álltunk meg és miután az oroszok az ut egy részét a szemben levő hegyről látták, csak este mehettünk tovább. Azonkívül is, amíg az oroszokkal kint elkészültünk, bejártunk a faluba aludni. Így alkalom volt ezeknek a népeknek az életét megfigyelni. Apró ajándékokkal megnyertük a bizalmukat és egy esehül tudó társunkkal beszéltem velük. A családfő körülbelül 40 éves ember. Egy nagyobb fia van, meg egy 12 év körüli leánya. Nála lakik egy asszony, akinek a férje Amerikában van; ennek is van ott egy 3 éves gyermeke. A házban kémény nines. Ha a kemencében tüzet raknak, úgy a láng és füst annak a



= Csinosan =
butorozott szobát
 esetleg teljes ellátást (ebéd nélkül)
= keres =
 csakis uri családnál
 intelligens fiatalember
 Ajánlatokat „Sz. G.” jeligére a kiadó
 = hivatalba kérek. =

232-x.3

630-915. szám.

235-2.2

Hirdetmény.

Kistárnok község előljárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező Kisnezsény község határában levő Gyermos pusztai legelőre befogad a községi gulyába 200-200 drb szarvasmarhát 14-16 K egy-egy drb utáni díj mellett; továbbá a Jankahid község határában levő 250 hold legelőből 100-150 holdat ad bérbe juhok legeltetésére megegyezés szerint. Bővebb az előljáróságtól tudható meg.

Kistárnok, 1915. évi március hó 28-án.

Az előljárósáé.

Makulaturapapír
 olcsó áron kapható
 = e lap kiadóhivatalában. =

Minden

ragályos betegségnél fontos szerepet játszik a fertőtlenítés, mert vele emberi számítás szerint a betegség terjedését meg lehet akadályozni. Ezért kötelessége a gondos családapának, hogy otthonában fertőtlenítőszerrel (pl. egy üveg Lysoformot) tartson készleiben. De nem elég, hogy az

ember

megvegye a Lysoformot, érdeklődni is kell annak használati módja iránt, el kell olvasni alaposan a minden üveghez mellékelt használati utasítást és ki kell próbálni a Lysoformot a háztartásban, meg kell győződni annak hasznáról; Aki csak meg vásárolja az üveg

lysoformot

és aztán addig vár, míg egyik családtag ragályos betegséget kap, az éppen olyan szellemes, mint az a bizonyos gazdag ember, ki télen addig vár a befűtéssel, míg valakije meg nem fagyott. Most mindegyike sok ragályos betegség lappang; pl. himlő, tifusz, kolera, vérhas stb. tehát ilyenkor

használ

igazán a fertőtlenítés. Tanuljunk meg mindnyájan fertőtleníteni, miként az az **Egészség és Fertőtlenítés** című könyvben érdekesen meg van írva. Aki a könyvet ingyen és bérmentve óhajtja, az kérje rögtön 111-30.8

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyáratól Ujpesten.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”
 politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében

Meghívó.

A Szerb Takarékpénztár Részv.-Társ. Nagybecskerekén

részvényesei ezennel meghívotnak a

VIII. évi rendes közgyűlésre,

mely 1915. évi április hó 18-án, délután 3 órakor az intézet összes termeiben, a következő napirenddel fog megtartatni.

Napirend:

1. 2 részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
 2. Az igazgatóság évi jelentése, a zárszámadás, nyereség- és veszteség-számla előterjesztése és indítványa a tiszta nyereség mikénti felosztásáról.
 3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazg. és felügyelő-bizottság felmentvény megadására vonatkozó indítvány.
 4. Az alapszabályok 34. és 38. §-ának módosítása.
 5. Egy igazgatósági tag választása.
 6. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
 7. Netáni indítványok.
- Nagybecskerekén, 1915. évi január hó 23-án.

Az igazgatóság.**Megjegyzés az alapszabályok 24. §-a alapján.**

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek részvényeiket az intézet pénztáránál legkésőbb 1 nappal a közgyűlést megelőzőleg letenni, a letétbe helyezett részvényekről minden részvényes elismervények egyúttal belépési igazolványul szolgálnak.

A zármérleg, nyereség- és veszteség-számla a hivatalos órák alatt az intézet helyiségében megtekinthető.